Leren van het verleden

Komende maanden staat NPO stil bij enkele grote historische gebeurtenissen. Zo is er uitgebreid aandacht voor het bloedbad op de Olympische Spelen van München in 1972 en de Bijlmerramp van 1992. TEKST: BRAM DE GRAAF BEELD: KRO-NCRV, ANP, NATIONAAL ARCHIEF

KRO-NCRV presenteert dit najaar maar liefst vier programma's die betrekking hebben op de Bijlmerramp van zondag 4 oktober 1992, toen minstens 43 mensen omkwamen nadat een ElAl-toestel zich in een Amsterdamse flat boorde. Er wordt gewerkt aan een dramaserie, een documentaire, een podcast en een digitale reconstructie. "Deze vliegtuigramp kende een tragische nasleep waarbij burgers niet werden gehoord en er onvoldoende aan waarheidsvinding werd gedaan", licht directievoorzitter KRO-NCRV Peter Kuipers toe. "Met de verschillende vertelvormen van *Rampvlucht* willen we het belang van goede onderzoeksjournalistiek aantonen in situaties die alle burgers aan gaan. De politieke thema's van toen en de journalistieke strijd om de waarheid naar boven te halen, zijn nog altijd aan de orde van de dag."

De Bijlmerramp (1992) liet flinke sporen na.

Enthousiaste plannen

De voorstellen voor het project werden enthousiast door NPO ontvangen en geprogrammeerd. NPO bepaalt welke historische terugblikprogramma's te zien zijn bij de publieke omroep. "Jaarlijks verzorgt NOS de registraties van een aantal grote terugkerende momenten zoals *Dodenherdenking* en *Herdenking Slavernijverleden*", vertelt Remco van Westerloo, manager lineair bij NPO. "Die staan vast en daarover voeren we hooguit het gesprek: hoe pakken we dat deze keer aan? Daarnaast kunnen we op de kalender inschatten aan welke gebeurtenissen die een x-aantal jaren geleden hebben plaatsgevonden, aandacht besteed gaat worden. Niet alleen de publieke omroepen houden die agenda in de gaten, ook de zelfstandige televisieproducenten. In 2025 viert Amsterdam het 750-jarig bestaan en alleen al over dat herdenkingsjaar ontvingen we zes voorstellen."

Wie wat mag maken, hangt af van een aantal factoren, zegt Van Westerloo: "Het moet nieuwe inzichten geven, origineel worden aangepakt en nationaal tot de verbeelding spreken. En we kijken naar wie het doet. We kiezen bij voorkeur voor ervaren makers want dit zijn vaak ingewikkelde projecten. Het idee moet wel worden waargemaakt."

Uniek verhaal

Zo'n ervaren maker is Twan Huys. Op NPO 1 is begin september een tweeluik te zien over de Olympische Spelen van München in 1972: *Ankie, de olympische weduwe*. Tijdens een Palestijnse terreuractie kwamen elf Israëliërs om het leven, waaronder de destijds 27-jarige schermcoach Andre Spitzer. Zijn weduwe, de Nederlandse Ankie Spitzer-De Jong (later Israël-correspondent van NOS), zocht jaren naar antwoorden over de aanslag, maar de Duitse autoriteiten werkten haar tegen. De documentairemakers kregen eindelijk volledige toegang tot het dossier en konden haar belangrijkste vragen beantwoorden, zoals hoe haar man werd vermoord en door wie. "Daarmee had Twan Huys een unieke insteek om het verhaal opnieuw te vertellen", aldus Van Westerloo. "Ik dacht: al maakt hij hier 50 procent van waar, dan is dit al een ongelofelijk aansprekend verhaal. We hebben geen seconde geaarzeld."

Dat NPO al een documentaire had aangekocht over München maakt dan niet uit, zegt hij. "De Nederlandse invalshoek van Huys zat daar niet in. Belangrijk is in zo'n geval of het aanvullend is. Dat was hier overduidelijk het geval. Net als bij de Bijlmer-producties van KRO-NCRV."

Herdenkings-programma's

- Rampjaar 1672: de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden wordt tegelijkertijd aangevallen door Frankrijk, Engeland en Duitse bisdommen (verwacht: november 2022, NTR).
- Watersnoodramp, 31 januari/1 februari 1953: bijna tweeduizend mensen verdrinken als grote delen van Zuid-Nederland overstromen (verwacht: januari 2023, NTR).
- Olympische Spelen München, 4/5 september 1972: Palestijnse terroristen doden elf Israëli's (verwacht: september 2022, KRO-NCRV).
- Bijlmerramp, 4 oktober 1992: bij de crash met een ElAl-toestel vallen minstens 43 doden (verwacht: oktober 2022, KRO-NCRV).

Politie-agenten vermomd als atleten in München, 1972.

Ankie Spitzer - De Jong bekijkt de ravage van de terreuractie.